

ZAiKS.TEATR

biuletyn informacyjny | nr 3 | 2014

2 nowości w zasobach ZAiKS-u

2 Igor Sawin, Sławomir Popowski, Janusz Dymek

Czarnobyl – cztery dni w kwietniu

4 Marta Guśniowska *Strasznego na Pe – dziesięć liter*

6 Natalia Woróżbyt *Dzienniki Majdanu*

7 Georg Büchner *Woyzeck*

9 *Kopciuszek* libretto: Jan Krutul

10 Joanna Sorn Gara *Pan Toti*

14 wydarzenia

16 nie przegap

18 prawa do sztuk / biblioteka / kontakt

ZAiKS Stowarzyszenie
Autorów

www.zaiks.org.pl

Wesołych Świąt!

SZANOWNI PAŃSTWO,

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu trzeci numer naszego biuletynu ZAiKS.Teatr.

Z okazji świąt Bożego Narodzenia
i Nowego 2015 Roku
życzymy Państwu i sobie
wielu nowych tekstów
i wielu nowych autorów.

Z poważaniem

Redakcja

**Igor Sawin, Sławomir Popowski,
Janusz Dymek**

CZARNOBYL – CZTERY DNI W KWIETNIU

role: tekst wieloobsadowy

premiera: 18 kwietnia 2011 w teatrze tv – scena faktu /
reżyseria: Janusz Dymek

Janusz Dymek (ur. 1938) – scenarzysta, reżyser, producent filmowo-telewizyjny. W 1972 roku ukończył wydział reżyserii PWSFTviT w Łodzi. Reżyserował między innymi serial *Siedem życzeń* (1984), *Tulipan* (1986), *Plebania* (2000-2007) czy *Złotopolskich* (1997-2007).

Igor Sawin (ur. 1949) – w 1971 roku ukończył wydział aktorski PWSFTviT w Łodzi. W sezonie 1971/72 występował w warszawskim Teatrze Klasycznym. W latach 1972-1975 i 1980-1985 był aktorem Teatru Rozmaitości w Warszawie. W latach 1976-1990 związany także z kabaretem ZAKR. Zajmuje się produkcją filmową (pełni funkcję II kierownika produkcji). Autor kilku niezrealizowanych scenariuszy filmowych.

Sławomir Popowski (ur. 1948) – dziennikarz i publicysta. Z wykształcenia prawnik. Znawca spraw wschodnich. Wykładowca Wyższej Szkoły Dziennikarskiej im. M. Wańkowicza, członek zarządu Fundacji Centrum Prasowe dla Krajów Europy Środkowo-Wschodniej, członek redakcji dwumiesięcznika „Nowej Europy Wschodniej”, wydawanego przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. W latach 1985-1990 moskiewski korespondent Polskiej Agencji Prasowej, w latach 1991-1995 moskiewski korespondent „Rzeczpospolitej”. Wieloletni publicysta „Rzeczpospolitej”, z której odszedł w 2006 roku.

Rok 1986, noc z 25 na 26 kwietnia. W elektrowni w Czarnobylu na Ukrainie, kilkadziesiąt kilometrów od Kijowa, dochodzi do eksplozji reaktora atomowego.

Świat dowiaduje się o tym nie z radzieckich oficjalnych komunikatów, lecz dzięki urządzeniom pomiarowym, zainstalowanym w różnych częściach Europy, nad którymi przeszła radioaktywna chmura.

Twórcy scenariusza pokusili się o odtworzenie czterech pierwszych dni po kwietniowej katastrofie. W stacji pomiarowej w Mikołajkach szaleją wskaźniki na licznikach Geigera. Nikt nie wie, co się właściwie stało.

W poniedziałek Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie odbiera teleks ze stacji w Mikołajkach, że radioaktywność powietrza jest tam 550 tysięcy razy większa niż poprzedniego dnia. Tę wiadomość asystentka Basia przekazuje natychmiast prof. Zbigniewowi Jaworowskiemu, który od razu uruchamia dalsze procedury.

Inne kraje Europy potwierdzają stan wysokiego zagrożenia. Nie ma wątpliwości, że fala przesuwa się ze wschodu na zachód. Najwyraźniej w Związku Radzieckim doszło do jakiejś tragedii. Wszyscy snują domysły: atak terrorystyczny, wojna jądrowa, wybuch reaktora czy bomby. Wciąż jednak nie ma żadnych oficjalnych informacji.

Profesor Jaworowski zawiadamia dyrektora laboratorium o dramatycznym wzroście promieniowania. Zabiega o natychmiastowe skontaktowanie się z prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, powiadomienie rządu i rozpoczęcie akcji ratowniczej. Dyrektor uważa jednak, że gdyby stało się coś złego, towarzysze radzieccy dawno zawiadomiliby o zagrożeniu. Polska ma przecież podpisane z ZSRR umowy o wzajemnej informacji. Prof. Jaworowski sam kontaktuje się z prezesem, który przebywa w Świerku pod Warszawą. Okazuje się, że i on bagatelizuje sprawę i wkrótce spokojnie wyjeżdża na działkę. Dzięki pomocy żony Jaworowskiego udaje się skontaktować z sekretarzem PAN, prof. Kaczmarkiem, który niezwłocznie powiadamia premiera.

Tymczasem w Zakładzie Medycyny Nuklearnej nie działa aparatura, a z Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej nadal napływają

niepokojące doniesienia. Radioaktywność powietrza wzrosła tysiące razy. Silne skażenie potwierdzają stolice innych krajów, na alarm biją Helsinki, Londyn, Sztokholm, Wiedeń.

W końcu pracownicy biura Polskiej Agencji Prasowej w Moskwie, Krzysztof i Adam, dostają lakoniczny komunikat Rady Ministrów, że w czarnobylskiej elektrowni doszło do awarii, został uszkodzony jeden z reaktorów atomowych. Podjęto stosowne działania w celu usunięcia skutków.

Trzeci dzień po katastrofie, wtorek, 29 kwietnia. We Wrocławiu wraz z zawodnikami przebywa trener kadry narodowej kolarzy, Ryszard Szurkowski, przygotowujący się do wyścigu pokoju. Trener dowiadyuje się, że na polecenie ambasady USA amerykańska ekipa opuszcza Polskę. Amerykanie nie jadą do Kijowa i wycofują się z wyścigu. Szurkowski szantażem zostaje zmuszony do wyjazdu. Profesor Jaworowski zostaje wezwany na posiedzenie w Komitecie Centralnym. Obecny jest także Minister Obrony Narodowej, generał Florian Siwicki, który zapewnia zebranych, że służby wojskowe nie wykryły żadnych skażeń. W KC pojawia się także generał Wojciech Jaruzelski.

Po katastrofie w Czarnobylu władze komunistyczne w Polsce stanęły przed dylematem. Jak się zachować w kryzysowej sytuacji, aby z jednej strony zapobiec tragicznym skutkom skażenia promieniotwórczego, a z drugiej – nie narazić się Moskwie. Z jednej więc strony zostaje podjęta błyskawiczna decyzja o podaniu wszystkim dzieciom płynu Lugola, ale jednocześnie władze nie mają dość odwagi, aby odwołać pierwszomajowy pochód i zrezygnować z udziału polskiej ekipy w prologu wyścigu pokoju, który akurat miał się rozpocząć w Kijowie. Na wszelki wypadek próbowano więc manipulować informacją. Głównymi bohaterami dramatu nie są jednak ani uczestnicy wydarzeń, służby państwowe, zwykli ludzie narażeni na promieniowanie, czy wreszcie sama awaria reaktora w Czarnobylu. Bohaterem jest tu informacja, a właściwie jej brak. Bowiem to nie sam wybuch, ale brak informacji i natychmiastowej reakcji władz zaważył na losach tysięcy ludzi.

Marta Guśniowska

STRASZLIWE NA PE – DZIESIĘĆ LITER

dramat dla dzieci

role: 2K i 12 M

Marta Guśniowska (ur. 1979) – dramatopisarka, absolwentka filozofii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, od 2007 r. zatrudniona na stanowisku dramaturga w Białostockim Teatrze Lalek. Jest autorką ponad 50 sztuk, wiele z nich zrealizowano na białostockiej scenie. Najczęściej wystawiane w polskich teatrach dramaty to: *O rycerzu Pryszczycerzu i królowie Pięknocie*, *Pod-Grzybek*, *Baśń o grającym imbryku* (Kielce, Opole), *Calineczka* oraz *O mniejszych braciszkach św. Franciszka*. Marta Guśniowska jest wielokrotną laureatką Konkursu na Sztukę dla Dzieci i Młodzieży (organizowanego przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu i Konkursu na Wystawienie Sztuki Współczesnej; w 2010 r. została wyróżniona brązowym medalem „Zasłużony dla Kultury Gloria Artis”. W Teatrze Animacji w Poznaniu Marta Guśniowska debiutuje w roli reżyserki własnej sztuki *A niech to gęś kopnie!* (premiera 5 grudnia 2014).

„Strasziwe na Pe”, czyli Straszliwa Psa-chcica (*Psachcicus Straszliwus*) to jednostka chorobowa zdiagnozowana u kilkuletniego Stasia – chłopca, który marzy o psie.

Lekarz wypisuje receptę na pieska-zabawkę na baterie i uprzedza, że tak jak placebo – zabawka może nie zadziałać. Rodzice próbują wyperswadować chłopcu pragnienie posiadania zwierzęcia, jednak Staś bardzo rezolutnie odpowiada: „Mam w szkole same dobre stopnie, za co jak wiemy, nigdy nie zostałem wynagrodzony, a dziecko bez stymulacji okazuje się dzieckiem leniwym i ociężałym, co w konsekwencji może źle wpłynąć na jego dalsze oceny”. Jednak rodzice zamiast wymarzonego kundelka z „klapiastymi uszami” kupują w sklepie z zabawkami psa na baterie. Staś jest rozczarowany i grozi, że przestanie się uczyć i skończy pod mostem, więc mama zapowiada, że opieka nad zabawką będzie próbą odpowiedzialności chłopca. Jeśli Staś będzie dbał o Halusia – pieska na baterie, to w końcu dostanie prawdziwego psa. Okazuje się, że zabawkowy zwierzak jest bardzo przebiegłym i złośliwym

stworzeniem – grozi wyrwaniem swojego ogonka, jeśli Staś nie zdobędzie dla niego plastikowych kielbasek, zajmuje miejsce chłopca w łóżku i udaje zepsutego, żeby pogrzyźć szansę Stasia na prawdziwego psa. W sklepie zoologicznym, na stoisku schroniska Staś wypatruje wymarzonego kundelka i obiecuje psu, że zabierze go do domu.

Opowiada o psie rodzicom i następnego dnia po lekcjach idzie z mamą do sklepu. Kundelek jest uroczym, naiwnym stworzeniem, przedstawia się jako Noga, bo opiekunowie w schronisku krzyczeli do niego „Noga!”. Haluś czuje się zagrożony, postanawia za wszelką cenę walczyć o uwagę i pozbyć się konkurencji. Rozpoczyna swoją batalię: odrywa sobie ogonek (Staś dostaje karę – zakaz oglądania telewizji), sika na dywan (Staś ma szlaban na gry na konsoli) i w końcu rozrzuca śmieci, niszczy dokumenty i obgryza meble. Mama jest głucha na tłumaczenia, błaganie i płacz syna, i odwozi Nogę do schroniska. Niespodziewanie oddaje kundelkowi pluszowego Halusia na pocieszenie.

Haluś jest wstrząśnięty obrotem spraw, nagle sam znajduje się w schroniskowej klatce.

Odviszają go szczury – opryszkowie, których wynajął wcześniej do zdemolowania mieszkania. Noga odkrywa intrygę Halusia, nareszcie rozmawiają szczerze i zabawkowy pies zaczyna rozumieć swój błąd. Obiecuje szczurom sowitą zapłatę za wypuszczenie z klatki i już chwilę później pędzi razem z Nogą z powrotem do domu. Psy docierają pod drzwi mieszkania, Noga zaczyna czekać. Sąsiedzi poirytowani hałasem wychodzą sprawdzić, co się dzieje. Poznają Nogę i dzwonią do mieszkania. Zza drzwi dobiega krzyk Stasia. Okazuje się, że chłopiec próbował sięgnąć po ciastka, spadł z kredensu i prawdopodobnie złamał sobie nogę. Sąsiedzi wzywają mamę i doktora. Staś ma złamaną nogę i nareszcie wszyscy doceniają kundelka, którego ujadanie pomogło wezwać pomoc. Mama jest wzruszona i Noga zostaje w domu. Od tej pory Staś, Noga i Haluś są nierozłączni, bo najlepszym przyjacielem człowieka jest pies.

Natalia Woróżbyt

DZIENNIKI MAJDANU

przekład z rosyjskiego:

Agnieszka Lubomira Piotrowska

role: 3K i 4M

premiera: 24 października 2014 / Teatr Powszechny
w Warszawie / reżyseria: Wojtek Klemm

Natalia Woróżbyt (ur. 1975) – ukraińska dramatopisarka i scenarzystka; w 2000 roku ukończyła wydział dramaturgii w Instytucie Literackim im. Maksyma Gorkiego w Moskwie, w której mieszkała przez 10 lat. Obecnie mieszka w Kijowie. Jest jednym z liderów ruchu „nowej dramaturgii”.

Agnieszka Lubomira Piotrowska – tłumaczka, znawczyni i popularyzatorka literatury i kultury rosyjskiej w Polsce, kuratorka rosyjskiej części Konfrontacji Teatralnych w Lublinie, festiwalu Demoludy w Olsztynie (2007-2008), a także Festiwalu Kolady, który odbył się w listopadzie 2014 roku w Teatrze Studio w Warszawie. Sztuki w przekładach

Agnieszki Lubomiry Piotrowskiej są wystawiane na polskich scenach od 2003 roku. Tłumaczka odkryła dla polskiej publiczności twórczość wielu współczesnych rosyjskich dramaturgów między innymi: Iwana Wyrypajewa (*Tlen, Lipiec, Dzień Walentego, Iluzje*), Olega i Władimira Presnikowów (*Terroryzm, Udając ofiarę*), Jewgienija Griszkowca (*Jednocześnie, Planeta*), Władimira Zujewa (*Osaczeni*), Władimira Sorokina (*Podróż poślubna, Dostoevsky-trip*), Wasilija Sigariewa (*Biedronki powracają na ziemię, Fantom bólu*). Za swą twórczość przekładową otrzymała w 2010 r. Nagrodę ZAiKS-u.

Za kanwę dokumentalnego scenariusza posłużyły spisywane na gorąco relacje uczestników protestów na kijowskim Majdanie Niezależności, poczynione przez ruch teatralny Nowy Dramat Ukraiński.

Ruch powstał na fundamencie festiwalu „Tydzień Najnowszego Dramatu”, który od 2011 roku odbywa się każdej jesieni w Kijowie, gromadząc dramaturgów, reżyserów, aktorów i teatrologów. Członkowie ruchu starali się prowadzić dialog z rzeczywistością, podejmować tematy trudne, być rzetelnymi i szukać nowych dróg w sztuce.

Tekst rozpada się na dwie części – przed pierwszymi strzałami, i po użyciu broni. Z emocjonalnych monologów i dialogów wielu ludzi – studentów, kozaków, przypadkowych przechodniów – przebija determinacja. Dziennikarka wspomina o próbach cenzury i zastopowania wieści o protestach w rządowych mediach. Chirurg opowiada, jak tworzono konspiracyjne szpitale, bo państwowe pogotowie wywoziło rannych do więzień. Obraz rewolucji nie jest jednolity, propagandowy. Ukraińcy są zakłopotani, gdy pierwszą ofiarą Berkutu staje się Ormianin, a nie jeden z nich. Padają głosy niewiary, że nigdy nic się nie zmieni i trzeba uciekać na Zachód. Młoda ukraińska dramatopisarka dołożyła wszelkich starań, żeby zachować kolokwialną jakość języka ulicy, mowę ludzi, którzy są w oku cyklonu i nie chcą z dystansem analizować tego, co dzieje się dookoła.

„Jedyną wadą autorów projektu jest to, że całym sercem wspierają Majdan i są bezpośrednimi świadkami wydarzeń. Sztuka nie ma zakończenia, tak jak nie ma na razie końca ukraińska walka o wolność i sprawiedliwość” – mówi autorka scenariusza.

Georg Büchner

WOYZECK

przekład z niemieckiego:

Grażyna Kania*

role: 4K, 16M, dzieci

premiera: 2 grudnia 2004 / Teatr Polski we Wrocławiu,
Scena na Świebodzkim / reżyseria: Grażyna Kania

Georg Büchner (1813 -1837) – niemiecki dramaturg, poeta, prozaik, rewolucjonista, przyrodnik. Ukończył nauki przyrodnicze na uniwersytecie w Strasburgu. Był współzałożycielem „Towarzystwa Praw Człowieka” – organizacji dążącej do rewolucji polityczno-ekonomicznej. Z powodu swojej działalności politycznej Büchner musiał uciekać z Giessen, gdzie rozpoczął studia, do Strasburga. Jego trzy utwory sceniczne, inspirowane dziełami Shakespeare’a i niemieckim romantyzmem: *Śmierć Dantona*, *Leonce i Lena* oraz *Woyzeck*, w formie i treści wyprzedziły swój czas i do dziś pozostają aktualne. Pomimo skromnego dorobku artystycznego, Büchner uznawany jest za jednego z najwybitniejszych dramatopisarzy niemieckich. *Woyzeck* stał się inspiracją dla opery Albana Berga (*Wozzeck*), czy filmu Wernera Herzoga z Klausem Kinskim w roli Woyzecka, doczekał się wystawień na całym świecie – w tym kilkudziesięciu realizacji w Polsce (w reżyserii m.in. Konrada Swinarskiego, Laco Adamika, Rudolfa Zioly, Adama Hanusz-kiewicza, Mai Kleczewskiej, Grażyny Kani).

Grażyna Kania (ur. 1971) – reżyserka, aktorka, coach, tłumaczka, pedagog. Absolwentka Wydziału Aktorskiego na PWSFTviT w Łodzi oraz reżyserii teatralnej w berlińskiej Hochschule für Schauspielkunst „Ernst Busch”. Grażyna Kania zrealizowała spektakle w Polsce i w Niemczech m.in. w Deutsches Nationaltheater w Weimarze, Maxim-Gorki-Theater, Berliner Festspiele, Caruselltheater oraz Theater an der Parkaue w Berlinie, Rheinisches Landestheater w Neuss, Theater Regensburg, Anhaltisches Theater w Dessau, Teatrze Wybrzeże w Gdańsku, Teatrze Polskim w Poznaniu, Wrocławiu i Bydgoszczy, Teatrze Rozmaitości, Teatrze Dramatycznym oraz Teatrze Powszechnym w Warszawie. Ponadto Kania zajmuje się przekładami z języka angielskiego i niemieckiego utworów scenicznych (m.in. *Woyzeck* Georga Büchnera, *Haarmann* Mariusa von Mayenburga, *Push-up*

Rolanda Schimmelpfenniga, *Liliom* Ferencza Molnára, *W mrocznym, mrocznym domu* Neila LaButhe’a) oraz list dialogowych do filmów. Pracuje jako wykładowca na Wydziale Aktorskim na Universität der Künste und Hochschule für Schauspielkunst „Ernst Busch” w Berlinie oraz jako aktorka filmowa, teatralna i radiowa.

* Przekład *Woyzecka* autorstwa Grażyny Kani opiera się na *Wydaniu krytycznym* Reclam Universal-Bibliothek pod redakcją Lothara Bornsheuera, pomijającym sceny skreślone z rękopisu. Tłumaczenie uzupełnione jest o wybrane sceny skreślone, na podstawie wydania z Insel Verlag pod redakcją Henriego Poschmanna.

Woyzeck to dramat inspirowany prawdziwym wydarzeniami.

Akcja sztuki rozgrywa się w pruskich koszarach w I połowie XIX wieku, głównym bohaterem jest 30-letni żołnierz Franz Woyzeck.

Woyzeck to człowiek dobroduszny i poczciwy, który miewa urojenia i słyszy głosy. Nie wiadomo, czy jego zaburzenia spowodowane są eksperymentami Doktora, nadwrażliwością, czy chorobą psychiczną. Franz jest bowiem obiektem badań, „okazem” prezentowanym studentom. Dorabia także jako golibroda Kapitana. Według Franza moralność i cnota to wartości niedostępne dla prostych, ubogich i zapracowanych ludzi: „my proste ludzie, nie mamy cnoty, takiemu zostaje tylko natura, ale jakbym był panem i miał kapelusz i zegarek i surduty i umiał ładnie gadać, no to chciałbym być cnotliwy. Coś ładnego musi być w tej cnotcie, panie kapitanie. Ale ja jestem biedny chłop”. Jego stan pogarszają powtarzane przez wielu sugestie o niewierności jego ukochanej Marii, z którą ma nieślubnego syna. Niesakra-

mentalny związek w oczach „przyzwoitych ludzi” tamtej epoki jest niedopuszczalny i wykluczający społecznie, dodatkowo jeszcze obciążający z powodu nielojalności wybranki. Franz próbuje walczyć z kochankiem Marii, zostaje pobity i upokorzony przez konkurenta. Zdesperowany i nieszczęśliwy postanawia zabić swoją ukochaną. Kupuje nóż, zabiera Marię na spacer i morduje ją nad stawem. Gdy wraca do miasta, karczmarz dostrzega plamy krwi na jego ubraniu, Woyzeck wraca więc na miejsce zbrodni, by zmyć z siebie ślady. Nad stawem chce także pozbyć się noża i widzi leżącą Marię: „Coś taka blada, Marie. Co to za czerwony sznurek na szyi. U kogo zarobiłaś na ten naszyjnik swoimi grzechami? Czarna byłaś od grzechu, czarna! A ja cię wybieliłem”.

Dramat przedwcześnie zmarłego Büchnera w swojej niedokończonej formie, z niedopowiedzianym zakończeniem (w zależności od wersji redaktorskiej Woyzeck trafia przed sąd lub topi się, próbując zmyć ślady krwi z ubrania), za sprawą poruszanych w nim kwestii społecznych, filozoficznych i egzystencjalnych jest utworem aktualnym po prawie 200 latach od powstania.

KOPCIUSZEK

libretto:

Jan Krutul

musical dla dzieci

role: 5K, 1M, chór

prapremiera: 29 września 2009 / Uniwersytet Muzyczny
w Białymstoku / libretto, muzyka, reżyseria Jan Krutul

Jan Krutul – kompozytor, dyrygent, autor librett, absolwent Akademii Muzycznej w Białymstoku. Na realizację pierwszego białostockiego musicalu dla dzieci *Kopciuszek* zdobył Stypendium Prezydenta Miasta Białegostoku w 2009 r. Musical został zaprezentowany na macierzystej uczelni Krutul, który był wtedy studentem IV roku Akademii. Jan Krutul jest także autorem libretta i muzyki kolejnej baśni, *Królowny Śnieżki*, wystawionej w Filharmonii Kameralnej w Łomży oraz w Filharmonii Gorzowskiej.

***Kopciuszek* Jana Krutula to opowieść o sile marzeń. Tak jak w baśniowych pierwowzorach Charlesa Perraulta i braci Grimm, Kopciuszek usługuje swoim przyrodnim siostram i złej macosze.**

Piękna i pracowita dziewczyna jest wykorzystywana do najcięższej pracy, upokarzana i poniżana przez próżne i leniwe siostry. W końcu nadchodzi dzień wielkiego balu z okazji urodzin księcia. Wszystkie panny mają stawić się na przyjęciu i jedna z nich zostanie szczęśliwą wybranką władcy. Tylko macocha ma jedno zmartwienie:

*I tylko jeden szczegół męczy mnie,
Jak się podzielią jednym mężczyzną?
Bo księżę jest jeden, a córki mam dwie!*

Kopciuszek także udaje się na bal – za sprawą czarów dobrej wróżki dostaje piękną suknię, złote buciki i rusza karocą spełnić marzenia o tańcu z księciem. Ma jednak czas tylko do północy, bo wtedy czary tracą swą moc. Dziewczyna zostaje

natychmiast zauważona i przez cały wieczór tańczy z księciem. Oboje zakochują się w sobie bez pamięci, niestety Kopciuszek musi wracać do domu i wybiegając w popłochu gubi złoty pantofelek. Księżę, który olśniony dziewczyną nawet nie zapytał jej o imię, rozpoczyna desperackie poszukiwania. Panny po kolei przymierzają złoty pantofelek, ale na żadną, mimo desperackich prób, nie pasuje bucik Kopciuszka. Gdy siostry wciskają na stopy bucik, po raz drugi pojawia się wróżka i wskazuje na Kopciuszka. Księżę od razu rozpoznaje ukochaną i nie pozostaje im nic innego, niż paść sobie w ramiona i zaśpiewać:

*Dziś moje serce raduje się!
Dziś na cały głos śpiewać chcę!
Niech biją dzwony, niech cały świat wie,
że kocham! Kocham Cię.*

Joanna Sorn Gara

PAN TOTI

role: 5 postaci

Joanna Sorn Gara zajmuje się grafiką, rysuje, maluje, pisze ikony i prowadzi warsztaty ikonopisarskie. Prywatnie jest mamą piątki dzieci. Przygody Pana Totiego wydawane są przez Wydawnictwo Skrzat w Krakowie.

Przygody małego jak palec człowieczka, mieszkającego w drzewie Pana Totiego. Pan Toti ma przyjaciela – Hehela mieszkającego w tym samym lesie, którego obaj nigdy nie opuszczają.

Pan Toti lubi czytać książki, a w wolnych chwilach schodzi pod podłogę swojego domu, pod którą ma ukryte wejście do kopalni, gdzie szuka skarbów. Tego dnia, tuż po tym jak wykopał tajemniczą skrzynkę, na powierzchnię wywabił go telefon przyjaciela. Hehel znalazł jajo, które pękło uderzając o kamień w ogrodzie i nie wie, co z nim zrobić. Pan Toti wsiadł w swoje czerwone auto, a skarb ukrył pod poduszką. Złośliwi

Bliźniacy próbowali go zatrzymać po drodze, żądając ciasteczek, ale Pan Toti nie dał się zastraszyć. Zabrał jajo do siebie, bo nie mogli z Hehelem znaleźć pasującego do niego gniazda. Owinął je bandażem, włożył do koszyczka z sianem i bujał nad rozpalonym kominkiem. Po kilku dniach z jajka wykluł się mały smok z przetraconym jednym skrzydełkiem w miejscu, w którym pękła skorupka. Na różne sposoby Pan Toti próbował uczyć smoka latać, ale niewiele z tego wychodziło. Żeby go pocieszyć Pan Toti dał mu do zabawy tajemnicze pudełko, którego w żaden sposób nie umiał otworzyć. Smok płakał, że nie może latać i kiedy jedna łąza spadła na pudełko, nagle otworzyło się jego wieczko i pudełko powiedziało, że spełni jedno życzenie. Smok poprosił o umiejętność latania i pudełko spełniło jego największe marzenie.

SPIS UTWORÓW SCENICZNYCH ZAREJESTROWA- NYCH W ZAIKS-ie

październik–listopad 2014

dramat polski

Wiktor Grodecki *Anders sztuka wojny i pokoju*, dramat historyczny, tekst wieloobsadowy

Adam Biernacki *Skapiec. Work in progress*, dramat, role: 7M, 2K

Janusz Kotański, Paweł Woldan *Wierność*, dramat, tekst wieloobsadowy

Marta Guśniowska *Inwazja papug tuż, tuż*, dramat dla dzieci, role: 5M, 4K

Marta Guśniowska *Dokądkolwiek by ten świat nie zmierzał*, dramat, role: 5M, 1K

Michał Siegoczyński *Kali babki*, komedio-dramat, role: 4K

Marta Kwiek *Smok w krainie parasoli*, dramat dla dzieci, role: 11 postaci

Igor Sawin, Janusz Dymek, Sławomir Popowski *Czarnobyl – cztery dni w kwietniu*, tekst wieloobsadowy

dramat obcy — przekłady

Renaud Meyer *Zelda i Scott*, przełożyła z francuskiego Beata Geppert, komedio-dramat, role: 1K, 2M

Jarosława Pulinowicz *Zanna*, przełożyła z rosyjskiego Agnieszka Lubomira Piotrowska, role: 5M, 5K

Jörg Menke-Peitzmeyer *Biedna ale sexi*, przełożyła z niemieckiego Grażyna Kania, monodram, role: 1K

Marianne Wendt, Christian Schiller *Like a virgin*, przełożyła z niemieckiego Grażyna Kania, monodram, role: 1K

Sofokles *Trylogia Tebańska (Król Edyp, Edyp w Kolonos, Antygona)*, w oparciu o dwujęzyczne angielskie wydanie spolszczył Antoni Libera, tragedie, role: *Król Edyp* – 6M, 1K, chór; *Edyp w Kolonos* – 6M, 2K, chór; *Antygona* – 6M, 3K, chór

Copi (właściwie Raul Damonte Botana) *Wizyta nie w porę*, przełożyła z francuskiego Barbara Grzegorzewska, komedia, role: 4M, 2K

stuchowiska

Tadeusz Różewicz **Kartoteka**, adaptacja radiowa
Janusz Kukuła, dramat, role: tekst wieloobsadowy

Sławomir Mrożek **Krawiec**, adaptacja radiowa
Janusz Kukuła, dramat, role: 6M, 1K

Anna Kobiela-Kanaan **O tym, jak Biskopt
uratował Święta**, scenariusz, bajka dla dzieci,
role: 10 postaci

adaptacje

Ireneusz Iredyński **Ukryty w słońcu**, adaptacja
Dariusz Błaszczyk, dramat, role: 8M, 5K

Hanoch Levin **Królestwo wszechwanny**,
adaptacja Paweł Paszta, dramat, role: 5M, 5K

Leszek Kołakowski **Kto z was chciałby roz-
weselić pechowego nosorożca?**, adaptacja
Cezary Domagała, bajka dla dzieci, role: 3 postaci

Philip Roth **Dziedzictwo**, adaptacja Waldemar
Śmigasiewicz, dramat, role: 6M, 1K

libretta

Józef Gałęcki **Zamieszanie w Lichostanie**,
baśń muzyczna, role: tekst wieloobsadowy

Bolesław Leśmian **Przygody Sindbada
Żeglarza**, libretto Andrzej Rychcik, musical,
role: tekst wieloobsadowy

Jolanta Jaszowska-Górkiewicz **ABBA S.O.S.**,
musical, role: 8M, 5K

Monika Chrzęstowska **Taki jeden dzień**,
dramat muzyczny, role: 2K

Richard Wagner **Tannhäuser i turniej śpie-
waczy w Wartburgu**, przekład i opracowanie
napisów Dorota Sawka, opera romantyczna, role:
7M, 7K

Arrigo Boito **Mefistofeles**, przekład i opraco-
wanie napisów Dorota Sawka, opera, role: 4M, 4K

Georg Friedrich Händel **Tamerlan**, przekład
i opracowanie napisów Dorota Sawka, dramat
muzyczny, role: 4M, 2K

Henry Purcell **Dydoną i Eneasz**, przekład
i opracowanie napisów Dorota Sawka, opera
kameralna, role: 3M, 14K

Mariusz Urbanek **Brzydki kaczorek**, bajka
muzyczna, role: 8M, 4K

Andrew Lloyd Weber **Jezus Christ Superstar**,
przełożył Krzysztof Wawrzyniak, musical, role:
tekst wieloobsadowy

Roman Kołakowski **Młoda Warszawa –
życie codzienne walczącej stolicy**,
scenariusz widowiska muzycznego, tekst
wieloobsadowy

Asja Łamtiugina **Czemu płaczą czarownice**,
scenariusz spektaklu muzycznego, role: 4K, 1M

Roman Kołakowski **Modlitwy Matki**, kantata,
tekst wieloobsadowy

bajki

Joanna Sorn-Gara ***Pan Toti i ufoludki***,
role: wiele postaci

Joanna Sorn-Gara ***Pan Toti i powódź***,
role: 4 postaci

Joanna Sorn-Gara ***Pan Toti i czarodziejska wróżka***,
role: 3 postaci

Joanna Sorn-Gara ***Pan Toti na Święta***,
role: wiele postaci

Anna Bernat ***O smoku i tańczących butach***,
role: 4 postaci

Anna Bernat ***O pająku i czarodziejkiej czapce***,
role: 3 postaci

Agnieszka Galica, Beata Waszczuk ***Domisiowe szaty cesarza***,
role: 5 postaci

Agnieszka Galica, Beata Waszczuk ***O domisiowej królowej, która deszczu nie lubiła***,
role: 8 postaci

Beata Waszczuk ***W domisiowym teatrze***,
role: 6 postaci

Beata Waszczuk ***O królu Czasomirze i zepsutych zegarach***,
role: 11 postaci

Beata Waszczuk ***Amelka idzie na wczasy***,
role: 10 postaci

Beata Waszczuk ***Ruszaj się Domisiaku***,
role: 12 postaci

Agnieszka Galica, Beata Waszczuk ***O królu Domiślawie, który chciał kupić tęczę***,
role: 5 postaci

Agnieszka Galica, Beata Waszczuk ***O Domisiowej królowie***,
role: 8 postaci

Anna Bernat ***Przygoda glinianego żołnierza***,
role: 4 postaci

Godwin Egwuatu ***Zagubiony flet***,
role: 9 postaci

Godwin Egwuatu ***Mały Bisso***,
role: tekst wieloobsadowy

Agnieszka Galica ***Nieudane urodziny***,
role: tekst wieloobsadowy

Agnieszka Galica ***Legenda o toruńskich piernikach***,
role: tekst wieloobsadowy

inne

Stanisław Wyspiański ***Wesele***, opracowanie
Mikołaj Grabowski, dramat, role: 13M, 10K

Piotr Wojciech Kotlarz ***Odrzućcie maski zła***,
libretto baletowe, tekst wieloobsadowy

wydrukowane w miesięczniku „Dialog”

numer 11/2014

Biljana Srbljanović ***Za mały dla mnie ten grób***, przełożyła z serbskiego Danuta Cirlić-Straszyńska (role: 4M, 1K)

WYDARZENIA

listopad–grudzień 2014

10-LETNIE DOMISIE

W listopadzie dziesięć lat na antenie TVP świętował program dla dzieci DOMISIE. Autorkom scenariuszy – Annie Bernat, Agnieszce Galicy, Reginie Sawickiej i Beacie Waszczuk, a przede wszystkim szanownym Jubilatom gratulujemy i życzymy kolejnych pokoleń wielbicieli.

FESTIWAL KOLADY

W dniach 7–17 listopada 2014 w Teatrze Studio w Warszawie odbył się Festiwal Kolady. Projekt składał się z dwóch części. Pierwszą była realizacja spektaklu na podstawie *Rewizora* Nikołaja Gogola w reżyserii Nikołaja Kolady z zespołem Teatru Studio. Drugą objęła przeglądn spektakli w reżyserii Kolady, zarówno tych z jekaterynburskiego Teatru: *Borys Godunow*, *Tramwaj*

zwany pożądaniem, Hamlet, Wiśniowy sad – jak i z produkcji wyreżyserowanych przez Koladę w Polsce: *Marzenie Nataszy* (Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi), *Maskarada* (Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie). Organizatorzy starali się zaprezentować dorobek Kolady i jego uczniów w zakresie dramaturgii i dramaturgii (spotkania, czytania sztuk uralskich dramaturgów w opracowaniu polskich twórców). W ramach festiwalu odbył się pokazy filmowe oraz koncert zespołu Kurara, którego liderem jest Oleg Jagodin – aktor, będący nieformalnym liderem jekaterynburskiej trupy. W programie znalazły się również warsztaty mistrzowskie dla aktorów prowadzone przez Koladę. Kuratorką projektu była Agnieszka Lubomira Piotrowska, autorka większości przekładów dramatów Kolady na język polski.

NASŁUCHIWANIE

7 grudnia w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie odbył się pierwszy Maraton Słuchowisk „Nasłuchiwanie“ zorganizowany przez Ośrodek Badań nad Polskim Dramatem Współczesnym, Polską Akademię Nauk,

Instytut Teatralny oraz Teatr Polskiego Radia. W trakcie maratonu poza prezentacją m.in. *Drugiego pokoju* Zbigniewa Herberta, *Księgi psa* Mariusza Bielińskiego, *Słuchowiska* i *Dzisiaj się tak nie tańczy* Ireneusza Iredyńskiego w czytelni IT można było posłuchać kolekcji słuchowisk Teatru Polskiego Radia. 8 grudnia zaś w Pałacu Staszica miała miejsce konferencja naukowa „Na głos – ze słuchu – w wyobraźni. Dramaturgia radiowa Zbigniewa Herberta, jego rówieśników i następców” zorganizowana w 90. rocznicę urodzin Zbigniewa Herberta.

ANDRZEJ MALESZKA, JOANNA PAPUZIŃSKA, ANDRZEJ HUNDZIAK, JÓZEF WILKOŃ I MACIEJ WOJTYSZKO

– to laureaci nowo ustanowionej przez prezydenta RP nagrody Pary Prezydenckiej za osiągnięcia w twórczości dla dzieci i młodzieży. Artyści odebrali ją 10 grudnia w Warszawie. W pierwszej edycji uhonorowani zostali twórcy, którzy wyróżniali się działalnością

artystyczną dla młodych odbiorców w ostatnim 25-leciu. W kategorii teatralnej nagroda przypadła Maciejowi Wojtyszce, którego spektakle odwołują się – jak uznało jury – „do spraw najistotniejszych, ważnych zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych”. „Maciej Wojtyszko robi przedstawienia oparte na utworach własnych i innych autorów. Do wielu spektakli stworzył też piosenki. Wymyślił słynną Brombę, która, wraz z przyjaciółmi, wnikliwie przygląda się rzeczywistości dostrzegając – jak dziecko – jej najcudowniejszy i najgłębszy wymiar”.

NIE PRZEGAP!

UWAGA! JESZCZE TYLKO DO KOŃCA ROKU 2014 można zgłaszać utwory do VIII edycji konkursu o Gdyńską Nagrodę Dramaturgiczną dla najlepszej sztuki przeznaczonej na scenę dramatyczną, napisanej po polsku przez żyjącego autora. Szczegóły: <http://www.gnd.art.pl/aktualnosci/>. Dziesiąta, jubileuszowa edycja festiwalu polskiej dramaturgii współczesnej w odświeżonej formule odbędzie się w maju 2015 roku. Nowym dyrektorem R@portu został redaktor naczelny miesięcznika „Dialog” Jacek Sieradzki, który zapowiada m.in. otwarcie festiwalu na adaptacje, zaangażowanie publiczności w nagradzanie spektakli oraz przyznawanie Alternatywnej Nagrody Dramaturgicznej.

W GRUDNIU UKAŻE SIĘ CZWARTY TOM DIALOGOWEJ SERII „NAJLEPSZE Z NAJLEPSZYCH”,

Dialog

NAJLEPSZE Z NAJLEPSZYCH

wolność i...

Václav Havel

György Spiró

Ljubomir Simović

Władysław Zawistowski

Ariel Dorfman

Jewgienij Szwarz

Artur Pałyga

przypominający siedem, wcześniej drukowanych przez miesięcznik sztuk (m.in. Vaclava Havla, Ariela Dorfmana, Artura Pałysi) o wolności i o szeroko pojętej odpowiedzialności za wolność. Tom przygotowano w związku ze świętowaną w czerwcu 25. rocznicą odzyskania przez Polskę suwerenności.

24 stycznia 2015 roku o godz. 18.30 w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie odbędzie się zamknięte spotkanie założycielskie **STOWARZYSZENIA DRAMATOPISARZY I DRAMATURGÓW POLSKICH.**

W dniach 9–11 kwietnia 2015 odbędzie się druga edycja Gdańskich Spotkań Tłumaczy Literatury **„ODNALEZIONE W TŁUMACZENIU”** poświęcona przestrzeni języka angielskiego.

www.odnalezionewtlumaczeniu.pl

19 listopada 2015 roku najstarszy teatr publiczny w Polsce będzie świętował 250. rocznicę premiery *Natretów* Józefa Bielawskiego. „Aktorowie Jego Królewskiej Mości” pod wodzą Wojciecha Bogusławskiego 19 listopada 1765 roku w Operalni zaprezentowali spektakl, uznawany za pierwsze przedstawienie sceny narodowej.

ROK 2015 BĘDZIE ROKIEM 250-LECIA TEATRU PUBLICZNEGO W POLSCE.

Rok 2015 będzie także **ROKIEM TADEUSZA KANTORA** w setną rocznicę urodzin i dwudziestą piątą rocznicę śmierci artysty.

Na początku 2015 roku nastąpi **ROZSTRZYGNIECIE** rozpisanego przez ZAiKS i TVP zamkniętego konkursu na napisanie sztuki telewizyjnej, wpłynęło 19 tekstów, które zostaną poddane ocenie pięcioosobowego jury.

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS

ul. Hipoteczna 2
00-092 Warszawa
tel. 22 555 72 86

licencje na wystawienie

Małgorzata Stańczyk

Sekcja Wielkich Praw
Licencje Krajowe
ul. Nalewki 8
00-158 Warszawa
tel. 22 530 53 35
malgorzata.stanczyk@zaiks.org.pl

biblioteka

ul. Hipoteczna 2
00-092 Warszawa
tel. 22 556 71 87
biblioteka@zaiks.org.pl
godziny otwarcia:
8.00–16.00 (13.00–14.30 wypożyczenia)

zespół ds. komunikacji

komunikacja@zaiks.org.pl

redakcja biuletynu
Joanna Biernacka
zaiks.teatr@zaiks.org.pl

www.zaiks.org.pl

z powinszowaniem Nowego roku

